



Promemoria

Datum: 2017-08-15

Diariernr:

Dokumentnr: 17-2048

Handläggare: Erik Henriksson

Fastställt:

Komplettering av underlag till förändringar av förordningen (2008:463) om vissa avgifter till Strålsäkerhetsmyndigheten

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) lämnade den 28 april 2017 förslag till förändringar av förordningen (2008:463) om vissa avgifter till Strålsäkerhetsmyndigheten till regeringen, Miljö- och energidepartementet.

Miljö- och energidepartementet har bett SSM att inkomma med vissa kompletteringar rörande förslagen till förändringar av 9 och 12 §§ i nämnda förordning.

9 § punkt 2

Att helhetsbedömningarna av permanent avstängda reaktorer enbart timdebiteras utan tydligt fastställda avgifter kan innebära stora osäkerheter för industrin. Timdebitering finns i förordningen idag som möjlighet för en tilläggsdebitering om en viss verksamhet medför kostnader som väsentligt överstiger den debiterade avgiften för verksamheten ifråga, men inte som utgångspunkt för konstruktion för en enskild avgift. Vi anser att SSM bör komplettera sitt underlag med en närmare analys av denna avgiftskonstruktion samt göra en entydig bedömning huruvida timdebitering är den mest lämpliga lösningen.

SSM gör bedömningen att de kärnkraftsreaktorer som står inför avveckling under de närmaste åren endast i undantagsfall kommer att behöva lämna en helhetsbedömning till SSM för granskning. Tillståndshavarnas ambitioner är att avvecklingen ska gå snabbt och vara avklarad inom några år, vilket innebär att en helhetsbedömning inte kommer att göras. Dock kan det finnas behov av att göra en helhetsbedömning om avställnings- eller servicedriftsperioden förväntas bli så lång att det kan påverka säkerheten och strålskyddet.

SSM har dock svårt att bedöma hur omfattande en sådan bedömning kan tänkas bli och det är därmed svårt att sätta en avgift. Troligen kommer arbetet att vara väsentligt mindre omfattande än för en reaktor som planerar långtidsdrift bortom 2020.

SSM föreslår att lydelsen i 9 § punkt 2 ändras till:

2. med 100 000 kronor för en kärnteknisk anläggning kategori 1 som är permanent avstängd,

För det fall att arbetet är av större omfattning kan SSM, i enlighet med 9 a §, tilläggsdebitera med upp till 2 000 000 kronor.

12 §

Avgiftskonstruktionen förändras väsentligt utan att SSM redovisat förslagets konsekvenser. Det är otydligt varför avgiften per tillståndshavare anses vara mer lämplig än avgiften per reaktor samt vad det innebär för konsekvenser för befintliga tillståndshavare. Man kan notera att exemplet på avgifterna per tillståndshavare är ca 4 gånger så stora som avgifter per anläggning. Konsekvenser av eventuellt flera tillståndshavare inom samma beredskapsområde är inte heller analyserade eller beskrivna. I SSM:s underlag framgår inte heller varför tillståndshavarnas egen beredskap inte kommer att inkluderas i beredskapsavgiften samt det saknas en konsekvensanalys av denna justering. Enheten ser vidare ett behov av en tabellredovisning avseende hur avgiftskonstruktioner förändras och vad det genererar för intäkterna samt hur det slår mot olika tillståndshavare.

Graden och därmed kostnaderna för samhällets beredskap att hantera radiologiska nödsituationer utgår från den kärntekniska verksamhetens eller verksamheten med joniserande strålningens omfattning med identifierade dimensionerande händelser och befolkningsmängden inom det geografiska område som omger anläggningen där verksamheten bedrivs. Samtliga sådana verksamheter klassificeras av SSM i enlighet med IAEA Safety Standard for protecting people and the environment, GRS part 7 on Preparedness and Response for a Nuclear or Radiological Emergency. Verksamheter som klassas i beredskapskategori 1a-c (kärnkraftverk med reaktorer i drift) kräver en mer omfattande beredskap än de verksamheter som klassas i beredskapskategori 2. I beredskapskategori 3 klassas de verksamheter där det inte föreligger ett behov av beredskap utanför anläggningsområdet.

Bestämmelsen om beredskapsavgifternas omfattning utökas till icke-kärntekniska verksamheter för att också kunna omfatta ESS om den klassas i en beredskapskategori. Preliminärt är ESS klassad i beredskapskategori 2, vilket kommer att omprövas under tillståndsprocessen innan slutlig beredskapskategori fastställs.

Verksamheter i beredskapskategori 1

Kostnaderna för samhällets beredskap för kärnkraftsreaktorer i drift minskar inte så länge minst en reaktor finns i drift per anläggningsområde. För att kunna säkerställa att det finns tillräcklig beredskap föreslår därför SSM att den nuvarande avgiften per reaktor ersätts med en avgift per tillståndshavare inom ett viss geografiskt anläggningsområde. Vilka dessa områden är kommer att tydliggöras i SSM:s föreskrifter. Den procentuella fördelningen av beredskapsavgifterna mellan de tre kärnkraftverken anser SSM idag vara rimlig eftersom samhällets beredskap i området kring Ringhals medför en större kostnad, främst på grund av den större befolkningsmängden i området jämfört med motsvarande områden kring de övriga kärnkraftverken, se sammanfattande tabell nedan. Förslaget innebär en oförändrad kostnad, med nuvarande antal reaktorer i drift, för respektive kärnkraftverk jämfört med dagens avgiftskonstruktion. Utan den föreslagna förändringen av avgiftskonstruktionen kommer statens intäkter för att finansiera beredskapen kring kärnkraftverken att minska i takt med att enskilda kärnkraftsreaktorer avvecklas. Intäkterna från Ringhals kommer att halveras och intäkterna från OKG att minska till en tredjedel inom några år. Ska den kostnaden istället kompenseras med ökad avgift enligt dagens avgiftskonstruktion kommer den procentuella fördelningen att förändras så att OKG och Forsmark står för delar av den beredskap som krävs kring Ringhals.

Flera tillståndshavare inom samma beredskapsområde

De föreslagna förändringarna i avgiftsförordningen hanterar inte eventuella bolagsombildningar som innebär fler tillståndshavare inom samma anläggningsområde på annat sätt än gällande förordning. Inom befintliga anläggningsområden bedriver endast en tillståndshavare verksamhet klassad i beredskapskategori 1 eller 2. Enligt rådande tolkning är anläggningsområdet tillhörande Clab i Oskarshamn skilt från anläggningsområdet kring kärnkraftverket i Oskarshamn. För övriga anläggningsområden råder det ingen oklarhet angående avgränsning.

I framtiden kan det eventuellt finnas ett visst behov av att, inom ett anläggningsområde, klassificera flera tillståndshavares verksamhet i beredskapskategori 1 eller 2. I dagsläget är det osannolikt att flera tillståndshavare klassas i beredskapskategori 1 inom samma anläggningsområde. Uppförande av nya kärnkraftsreaktorer blir inte aktuellt under överskådlig tid och överflyttning av tillstånd för drift av en kärnkraftsreaktor från en tillståndshavare till en annan så att det blir flera inom ett anläggningsområde kan inte ske utan en ingående prövningsprocess. Skulle en sådan situation uppkomma kan frågan om nedsättning av avgifter prövas i det enskilda fallet under tillståndsprövningsprocessen. I de fall då en tillståndshavares verksamhet inom ett anläggningsområde klassas i beredskapskategori 2, samtidigt som en annan tillståndshavare bedriver verksamhet i beredskapskategori 1 eller 2 inom området, kan det inte uteslutas att planläggningen för samhällets beredskap baseras på olika dimensionerande händelser. Detta motiverar att beredskapsavgifter tas ut av båda tillståndshavarna. I de fall då planläggningen för samhällets beredskap endast är beroende av den ena tillståndshavarens verksamhet bör det även i sådana fall övervägas om nedsättning av avgiften ska ges den andra tillståndshavaren. Detta kan komma att uppstå vid avveckling av en reaktor i det fall reaktorn, under kortare tid, klassas i beredskapskategori 2 och berört kärnkraftverk har valt att skapa ett nytt bolag för att hantera avvecklingen.

Kostnad för tillsyn av tillståndshavarnas beredskap

I övrigt förväntas beredskapsavgifterna komma att justeras något då tillsynen av tillståndshavarnas egen beredskap inte längre ska inkluderas i beredskapsavgiften, som renodlas till att endast omfatta samhällets kostnader för beredskap. Tillståndshavare som bedriver kärnteknisk verksamhet eller verksamhet med joniserande strålning ska ha tillräcklig beredskap för att kunna hantera de händelser som kan uppstå och som kan leda till en radiologisk nödsituation. Tillsyn av beredskapen hos tillståndshavare som bedriver verksamhet med joniserande strålning finansieras idag med tillsynsavgifter. För att renodla avgiftsförordningens struktur inkluderas kostnaden för tillsyn av beredskapen hos de tillståndshavare som bedriver kärnteknisk verksamhet i tillsynsavgiften. Föreslagen åtgärd är endast administrativ och medför sammantaget inga förändrade kostnader för tillståndshavarna.



Strålsäkerhetsmyndigheten

Swedish Radiation Safety Authority

Sammanfattande tabell: Gällande och föreslagen beredskapsavgift per tillståndshavare

Tillståndshavare	Verksamhet	Beredskaps-kategori	Geografiskt område (antal in-vånare per 5km/20 km) ¹	Gällande beredskapsavgift (antal reaktorer i hot-kategori 1)	Föreslagen beredskaps-avgift ²	Kommentar
Kärnkraftverket i Ringhals	Kärnteknisk verksamhet	1a	3 500/59 000	1 229 000 kr/ reaktor Sammanlagt: 4 x 1 229 000 kr (dvs. 4 916 000 kr)	4 916 000 kr	Ringhals har idag 4 reaktorer i drift för elproduktion. Föreslagen avgift gäller så länge minst en reaktor är i drift, dvs så länge verksamheten klassas i beredskapskategori 1a. Den del av gällande avgift som avser tillsyn flyttas till tillsynsavgiften
Kärnkraftverket i Oskarshamn	Kärnteknisk verksamhet	1b	170/6 200	1 229 000 kr/reaktor Sammanlagt: 3 x 1 229 000 kr (dvs. 3 687 000 kr)	3 687 000 kr	Oskarshamn har idag en reaktor i drift för elproduktion och två reaktorer under avställningsdrift med kärnbränsle kvar. Föreslagen avgift gäller så länge minst en reaktor är i drift, dvs så länge verksamheten klassas i beredskapskategori 1b. Den del av gällande avgift som avser tillsyn flyttas till tillsynsavgiften
Kärnkraftverket i Forsmark	Kärnteknisk verksamhet	1c	78/9 100	1 229 000 kr/reaktor Sammanlagt: 3 x 1 229 000 kr (dvs. 3 687 000 kr)	3 687 000 kr	Forsmark har idag 3 reaktorer i drift för elproduktion. Föreslagen avgift gäller så länge minst en reaktor är i drift, dvs så länge verksamheten klassas i beredskapskategori 1c. Den del av gällande avgift som avser tillsyn flyttas till tillsynsavgiften.
Bränslefabriken i Västerås (Westinghouse)	Kärnteknisk verksamhet	2	N/A	257 000 kr	257 000 kr	Den del av gällande avgift som avser tillsyn flyttas till tillsynsavgiften.
Clab i Oskarshamn	Kärnteknisk verksamhet	2	N/A	257 000 kr	257 000 kr	Den del av gällande avgift som avser tillsyn flyttas till tillsynsavgiften.
European Spallation Source (ESS) i Lund	Verksamhet med joniserande strålning	2	N/A	Saknas	Xx kr	Verksamheten är ny och har inte fått tillstånd för drift ännu, dvs. de betalar idag ingen beredskapsavgift.
Övriga anläggningar	Kärnteknisk verksamhet	3	N/A	65 000 kr	–	Gällande avgift avser endast tillsyn och flyttas till tillsynsavgiften.

¹Befolkningsstatistik för 2016 från berörda länsstyrelser. Antal avser permanent boende och är avrundat till två värdesiffror. För anläggningar i beredskapskategori 2 är antalet personer som bor kring anläggningen inte styrande för avgiftens storlek.

²Den i tabellen angiven avgiften har inte korrigerats med kostnaden för tillsyn. Justeringen kommer att vara genomförd i det slutliga förslaget till avgiftsförordning.

Strålsäkerhetsmyndigheten
Swedish Radiation Safety Authority

SE-171 16 Stockholm
Solna strandväg 96

Tel:+46 8 799 40 00
Fax:+46 8 799 40 10

E-post: registrator@ssm.se
Webb: stralsakerhetsmyndigheten.se